

A TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI 2024

NEMZETI
PEDAGÓGUS KAR

2021. 02. 16.

Dr. Nánay Mihály

TÖRTÉNELEMOKTATÓK
SZAKMAI EGYESÜLETE

ÁLTALÁBAN

- Nkt 6.§ (4a) – „az érettségi vizsgatárgy vizsgakövetelményeinek érdemi megváltoztatására irányuló rendelkezést az érettségi vizsgára jelentkezés előtt legalább két évvel kell kiadni.” → 2022. január
- 100/1997 – felkészülés időszaka az utolsó két évben
- az iskolai oktatás tartalmát a tanterv határozza meg

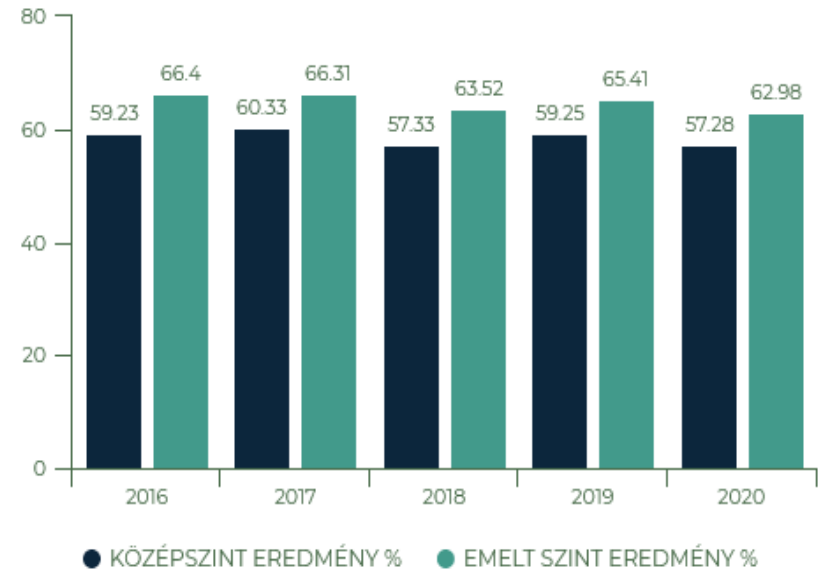
A TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI HELYZETE

- a történelemoktatás egyik „legelismertebb” alrendszer
- a kompetencia-alapú történelemoktatás „jégtörője”
- évi átlag 70 000 vizsgázó / 5–6000 fő emelt
 - közép szinten: 90 % + !!!
- a tartalom mértéke általában elfogadott

AZ ELMÚLT 5 ÉV ADATAI

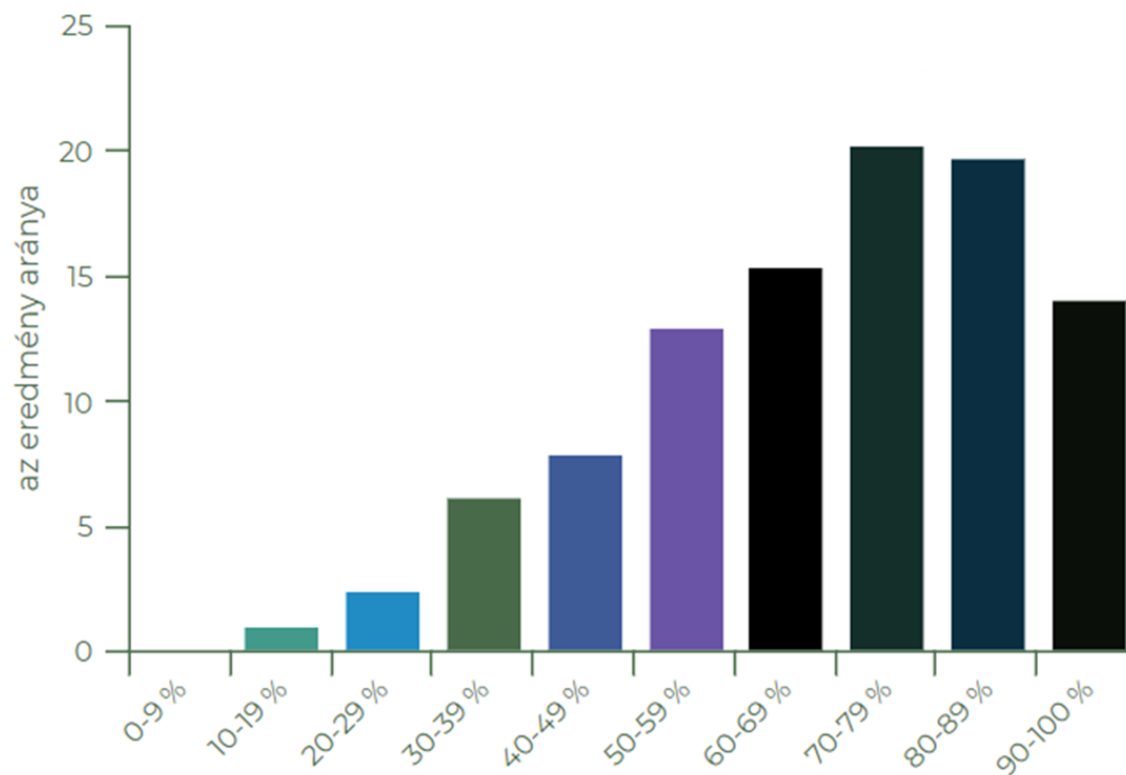

Forrás: OH

Forrás: OH

2019-ES EMELT SZINT EREDMÉNYEI

Forrás: OH

EDDIGI PROBLÉMÁK – TANTERVI ILLESZKEDÉS

- Tankönyv > Kerettanterv > Emelt szint > Középszint
 - alapóra (tankönyv) részletesebb, mint az emelt szint
 - pl. Mükéné, őskor, Nagy Sándor (emelt szinten sem)
 - emelt szintre felkészítő fakultáció – csak ismétlés
- lexika – kerettantervek alapján
 - de melyek? – diszkrepanciák!
 - I. Vilmos (felső tagozat); Cavour (6o); Szemere (4o)

EDDIGI PROBLÉMÁK – A KÉT SZINT

- középszintű témák emelt szinten (ugyanaz a tartalom)
 - ráadásul a KET 2020 tovább csökkentett
 - Pl. Athén állama: demokrácia, népgyűlés, sztratégosz, cserépszavazás – emelten is elég?
- pontatlan szintezések – pl.

1.3. Különböző típusú forrásokból származó információk összevetése	- Legyen képes megállapítani két azonos tárgyú történelmi forrás közti tartalmi és formai különbségeket.	- Legyen képes összevetni két azonos tárgyú nem szöveges, illetve különböző típusú forrásban megjelenő információkat, álláspontokat.
4.1. A földrajzi felfedezések és következményei	A földrajzi felfedezések és a kapitalista gazdaság jellemzői.	A 16-17. századi gyarmatosítás és a világgazdaság kialakulása.
5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora	Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete. A hazai reformáció és a barokk kulturális hatásai.	Bethlen Gábor fejedelemsége.
5.3. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc	A Rakoczi-szabadságharc okai, főbb eseményei és eredményei.	Zrínyi Miklós tevékenysége és a török kiűzése Magyarországról.
5.4. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban	Demográfiai és etnikai változások a 18. században. Mária Terézia és II. József reformjai.	
5.5. Művelődés, egyházak,		Reformáció és katolikus megújulás Magyarországon.

EGYÉB VÁLTOZTATÁSI GONDOLATOK

- elsődleges források kényszere
- esszék pontozása (néhol túl előíró)
- túlzottan kincstári szóbeli feleletek
- projekt alapú érettségi gondolata
- Digitális érettségi gondolata (esszé???)

VÁLTOZTATÁSOK MÉRTÉKE, TERÜLETEI „FELHATALMAZÁS”

- fő ok: a tantervi változás – az ehhez való illesztés volt a módosítás oka
 - lényegileg a tematika igazodott a tantervhez
- az érettségi formailag jelenleg elfogadott, lényegi változtatására nincs komoly igény
- perspektivikusan alapos előkészítéssel lehet gondolkodni
- apró javítások, pontosítások, korrekciók a vizsgaleírásban is történtek

A NAT VÁLTOZÁS FŐ ELVEI

- tananyagcsökkentés – érettségit kevésbé érinti
 - az érettségi tematikája megfelelő mértékű
 - a lexika viszont a KET miatt csökkent
- magyar történelem arányának növelése
- integrált magyar és egyetemes történelem
 - tematikus, jelenségalapú megközelítés
 - reális, pozitív magyar történelemkép
- kiegyensúlyozott modern kori narratíva („győztes narratíva árnyalása”)
- egységes magyar nemzeti történelem (külhoniak)
- Új súlyok (pl. I. vh. centenráium, Trianon)

ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK (KORM. R.)

- Célok
- Érettségi szerkezete – nem változott

1.1.3.2. TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA LEÍRÁSA

1.1.3.2.1. Középszintű vizsga

1.1.3.2.1.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	180 perc		15 perc
3	Feladatsor		Tételkifejtés
4	I. rész: Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	II. rész: Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása	
5	50 pont	50 pont	
6	100 pont		

1.1.3.2.2. Emelt szintű vizsga

1.1.3.2.2.1. A vizsga részei

	A	B	C
1	Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
2	240 perc		20 perc
3	100 perc	140 perc	Egy problémaközpontú tétel kifejtése
4	Feladatsor		
5	I. feladatlap: Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	II. feladatlap: Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása	
6	50 pont	50 pont	50 pont
7	100 pont		

VIZSGALEÍRÁS VÁLTOZÁSAI

- magyar arány növelése
 - tesztfeladatoknál is legalább 50 %
 - komplex tesztfeladat magyar történeti
- tartalmi arányok módosulása
 - T, G 25 → 20 %; E 10 → 20 % (P marad 40 %)
- eseményeket alakító tényezők feltárása... →
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek
- publicisztikai / szakirodalmi szöveg is lehet
forrás
- mém 😊

Ellenzék:

**De hisz, ha ez a törvény átmegy,
Kossuth Lajos el fogja veszíteni
az állampolgárságát.**

Ferenc József:

TEMATIKAI – TARTALMI VÁLTOZÁSOK (PÉLDÁK)

- magyar-egyetemes történelem közös modulok

Modulok
Ókor (1 feladat)
Középkor (2 feladat)
Kora újkor (2 feladat)
Újkor (2 feladat)
Világháborúk kora (2 feladat)
Hidegháború kora (2 feladat)
Jelenkor (1 feladat)

TEMATIKAI – TARTALMI VÁLTOZÁSOK (PÉLDÁK)

- pontosítások

1.3 Forráselemzés	Képes szöveges forrást, egyszerű képi ábrázolást, karikatúrát, <u>mémeket</u> , plakátot, statisztikai táblázatot, diagramot, grafikont, ábrát, térkép vázlaton ábrázolt folyamatot vagy jelenséget értelmezni. Különböző típusú forrásokban megjelenő információkat, álláspontokat össze tud vetni. Képes a forrásokban megjelenő érveket és ellenérveket azonosítani, rendszerezni, bemutatni.	Képes az esetleges különbségek okainak feltárására.
1.4 Forráskritika	Forráskritikát tud alkalmazni szöveges és képi források esetében: a szerző/alkotó szándékát, álláspontját feltárja, nézőpontját azonosítja, a történelmi hitelességet megvizsgálja más forrás segítségével.	Képes a forrás történelmi hitelességét megállapítani saját ismeretei alapján, feltárni a keletkezés körülményeit.

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik	A portugál és spanyol felfedezések; a korai gyarmatosítás, a világkereskedelem kialakulása	A korai kapitalizmus (árforradalom, manufaktúrák, bankok és tőzsde, a feudális viszonyok átalakulása), az európai munkamegosztás
		Magyarország gazdasága az európai munkamegosztásban

4.4 A reformkor	A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágykérdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája	A rendi országgyűlés és a megyerendszer a reformkorban
-----------------	--	--

TEMATIKAI – TARTALMI VÁLTOZÁSOK (PÉLDÁK)

- Magyar és egyetemes történelem integrálása

2.2 Gazdaság, társadalom, állam	Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai	A királyi hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség, rendi monarchia)
	A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági kereskedelem	A király és a nemesség közjogi viszonyának változása a 13-14. századi Magyarországon
		Magyar városfejlődés
2.3 Egyház és kultúra Európában és Magyarországon	Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az Árpád-kori Magyarországon	Egyházi és világi kultúra, a középkori egyetemek Európában és Magyarországon
	Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák	Az egyházszakadás, a nyugati és a keleti kereszténység fő jellemzői

TEMATIKAI – TARTALMI VÁLTOZÁSOK (PÉLDÁK)

- változó megközelítések – pl. I. vh. Centenrárium

4.10. A nemzetiségi kérdés Magyarországon	Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában	Magyar nemzetiségi politika, a nemzetiségek irredenta és szeparatista törekvései a dualizmus korában
5.1. Az első világháború	A háború kirobbanása, frontok, hadviselő felek, az állóháború – Magyarország részvétele a háborúban	Az I. világháború jellemzői (új fegyverek, a hátszág helyzete, propaganda, hadifoglyok) és fő fordulópontjai
5.2. Szocialista és nemzeti törekvések a háború után	Az 1918-as forradalom, Tanácsköztársaság és ellenforradalom Magyarországon	Bolsevik hatalomátvétel és polgárháború Oroszországban
5.10. Magyarország pusztulása	Német megszállás, nyilas diktatúra - a hadszíntérre vált ország, deportálások a Szovjetunióba	A határon túli magyarság tragédiái 1944-45

- egységes magyar történelem

7.3. Nemzet	A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás)	A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbségekre és a magyarországi nemzetiségekre a 20. században
	A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)	

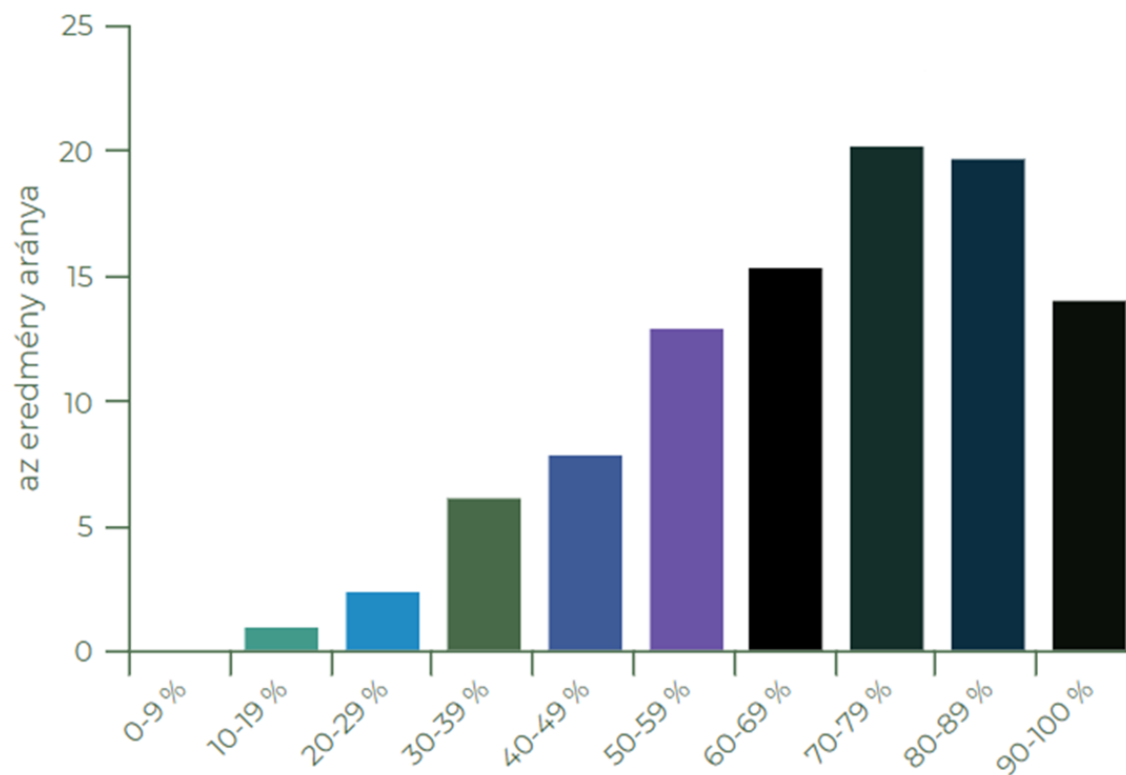
TANANYAG MENNYISÉGE

- közép szint
 - tematika kb. azonos mennyiségű
 - lexika némileg csökkent (KET 2020)
- emelt szint – árnyalatnyi bővülés
 - az érettségizők kb. 8 %-a
 - tantervi háttér: heti 3 fakultáció + nagyobb figyelem az érettségi témákra
 - nincs Nagy Péter vagy Mükéné alapórán
 - részletesebb kibontás lehetséges
- Gazdasági-pénzügyi ismeretek kikerültek!

TANANYAGCSÖKKENTÉS – LEXIKA

Évfolyam	Tanterv				
9.	2012	129	57	42	47
	2020	135	49	33	55
10.	2012	80	59	34	29
	2020	78	53	33	33
11.	2012	135	59	56	50
	2020	114	50	50	46
12.	2012	132	49	54	41
	2020	76	33	29	15
Σ	2012	476	224	186	167
	2020	403	185	145	149

2019-ES EMELT SZINT EREDMÉNYEI

Forrás: OH

LEXIKA KÉRDÉSE

- lexika pontosítása

A középszintű érettségi vizsgán a számon kérhető fogalmak, személyek, évszámok és topográfiai adatok megegyeznek az általános iskola 5–8. és a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára a történelem kerettantervekben előírt, az évszámokra, személyekre, topográfiai adatokra és fogalmakra vonatkozó – az adott témakörhöz rendelhető – tantárgyi követelményekkel.

- általános iskolait is figyelni kell!
- a kerettantervek harmonizálva vannak

A tanuló az írásbeli érettségi esszé feladataiban, valamint a szóbeli feleletek során a kerettantervben és a vizsgakövetelményekben nem szereplő lexikai elemeket is felhasználhat, melyeket a javítási/pontozási útmutató alapján kell értékelni.

Az egyes témák kifejtéséhez a vizsgakövetelményekben szereplő fogalmakra, személyekre, évszámokra és topográfiai adatokra vonatkozó követelményeken túl a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete valamint az “A” részben meghatározott kompetenciák alkalmazása is szükséges.

- pl. Napóleoni háborúk? – oroszországi hadjárat?
- emelt szinten extra lexika
- Athén példáján

Az emelt szintű érettségi vizsga feladatainak megoldásához szükséges részletes követelményeket a fent megnevezett történelem kerettantervek fogalmakra, személyekre, évszámokra és topográfiára vonatkozó részei mellett a vizsgakövetelményekben szereplő emelt szintű lexikai anyag tartalmazza. Tehát egy középszintű téma emelt szintű ismerete is bővebb lexikai tudást igényel.

